

Alternativa d'Unitat Popular

RUBÍ

Departament de Territori i Sostenibilitat

Agència de Residus de Catalunya

Carrer del Doctor Roux, 80

08017 Barcelona

Al·legacions de l'Alternativa d'Unitat Popular (AUP) al Programa general de prevenció i gestió de residus i recursos de Catalunya 2013-2020 (PRECAT20) i al Pla d'infraestructures de gestió de residus municipals (PINFRECAT20)

ALTERNATIVA D'UNITAT POPULAR (AUP) DE RUBÍ

Ajuntament de Rubí

Plaça Pere Aguilera, 1

08191 Rubí (Barcelona)

Rubí, 22 Desembre de 2015

El grup municipal d'Alternativa d'Unitat Popular (AUP) de l'Ajuntament de Rubí, a 22 de desembre de 2015, amb NIF V-66571712, i amb correu electrònic migm@ajrubi.cat, pel present presenta les següents al·legacions al Programa general de prevenció i gestió de residus i recursos de Catalunya 2013-2020 (PRECAT20) i al Pla d'infraestructures de gestió de residus municipals (PINFRECAT20).

EXPOSA LES SEVES CONSIDERACIONS

Que vist l'anunci del Departament de Territori i Sostenibilitat, pel qual se sotmeten a informació pública el Projecte de decret pel qual s'aprova el Pla Territorial Sectorial d'Infraestructures de Gestió de Residus Municipals de Catalunya 2020, d'ara en endavant PINFRECAT20, la versió preliminar del Pla i l'Informe de Sostenibilitat Ambiental, i el projecte de Decret pel qual s'aprova el Programa de Prevenció i Gestió de Residus i Recursos de Catalunya 2013-2020, en endavant PRECAT20, la versió preliminar del Programa i l'Informe de Sostenibilitat Ambiental, publicats al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya núm. 6988, de 2 de novembre de 2015 (CVE-DOGC-A-15296048-2015 i CVE-DOGC-A-15296083-2015 respectivament), presentem les següents al·legacions dividides en dos grans blocs:

BLOC A) MODEL DE GESTIÓ DE RESIDUS PROPOSAT PEL PRECAT20 I PINFRECAT20

Primer. Context de les al·legacions i consideracions prèvies

Entenent la importància estratègica de país i les implicacions que comporten l'aprovació del PRECAT20 i del PINFRECAT20, creiem que aquesta no s'hauria de dur a terme en el context d'un Govern en funcions i en el marc polític actual del país.

L'Estratègia Catalana Residu Zero (ECRZ) (<http://estrategiaresiduzero.cat>) és una iniciativa conjunta i coordinada d'un seguit de municipis, entitats ecologistes i socials i universitats (de la qual en formem part), municipis, universitats, entitats i empreses amb la finalitat d'orientar fermament la política de residus del nostre país cap a la prevenció i la reducció de la generació de residus i de la fracció resta. S'assumeix ja d'entrada que els residus són recursos que es malbaraten i que són causa de perjudici ambiental.

Per primer cop en 14 anys, al 2014 la fracció resta augmenta, augmenta un 1,7% la producció de residus i la recollida selectiva neta (30%) s'estanca des del 2010. Per tant, es fa palès que en aquests moments de canvis ens cal un canvi de paradigma en el model de producció, consum i gestió dels residus i un canvi de marc normatiu català. Els resultats actuals ens reafirmem que cal invertir les tendències actuals del 30% de recuperació efectiva i el 70% de tractament finalista de cara al 2024.

Partim de la consideració general que la política de residus del nostre país ha de fer un salt qualitatiu important precisament en aquests anys, i no mantenir el model continuista del PRECAT20, i que cal un nou Programa de prevenció i gestió amb noves estratègies i accions efectives.

Les al·legacions que presentem incorporen qüestions que considerem més prioritàries a debatre i que s'haurien d'incorporar en un nou Programa de prevenció i de gestió de residus com a recursos i en un nou Pla sectorial d'Infraestructures de residus.

Des de l'ECRZ creiem que tant la ciutadania com el teixit industrial, productiu i comercial del nostre país ja estan majoritàriament en disposició d'entomar aquest canvi de paràmetres tant en l'ordenament com en les maneres de fer. També pensem que ja és hora d'anar més enllà dels acords voluntaris i que cal entrar a regular aspectes de les pràctiques de producció o

distribució que són generadores de residus i que desplacen una responsabilitat que és privada a l'àmbit públic.

Fa més de 20 anys que es va aprovar la Llei Reguladora dels Residus i amb ella, i els programes de gestió de residus subsegüents, s'ha aconseguit ordenar la gestió de residus i posar-la a nivell equiparable al nostre entorn desenvolupat. Ara cal endegar i aplicar les mesures adients per tal que els objectius de prevenció i recuperació de residus com a recursos es facin realment efectius. Això comportaria també, un nou impuls legislatiu que es proposa des de l'ECRZ emparat per una proposta de Llei Catalana de Prevenció dels Residus.

Des del nostre punt de vista el PRECAT20 es presenta amb un discurs de criteris i principis que apunten la necessitat d'un nou model de gestió dels residus i que avanci en la prevenció i en l'aprofitament dels recursos, però es queda, com en els altres programes predecessors, en un discurs buit d'instruments i de concrecions en els canvis necessaris de sistemes de recollida i de gestió, d'infraestructures ecoeficients i en els canvis normatius necessaris per a aconseguir el canvi de rumb i de paradigma.

Segon. Sobre gestió de residus municipals

Constatem que l'actual model de gestió dels residus municipals "ha tocat sostre" i que encara al voltant del 70% dels residus generats a Catalunya (2014) van a parar a abocadors o a cremar (en forns d'incineradores o en forma de CDR en cimiteres).

La consideració dels residus com a recursos que fa el PRECAT20 apunta la necessitat d'un nou model de gestió, però paradoxalment ens trobem que aquest nou programa bàsicament manté el mateix model de gestió dels residus municipals vigent fins ara. Creiem que el que caldria és una reorientació d'aquest model general per tal de posar tot l'èmfasi en els camins de sortida de la situació d'estancament actual. Cal promoure la prevenció i l'aprofitament dels residus com a recursos, especialment dels residus orgànics.

Considerem sis àmbits sobre els que el PRECAT20 s'hauria de recolzar prioritàriament:

1. Considerar els àmbits territorials del Pla territorial General de Catalunya (PTGC) per tal de derivar-ne estratègies i objectius territorials més enllà de les visions estrictament sectorials que deriven del PRECAT i el PRINFRECAT..
2. Concretar els objectius generals i també per territoris per a derivar-ne compromisos polítics.
3. Fer de la separació i tractament de qualitat de la fracció orgànica l'objectiu prioritari des de la perspectiva pública.
4. L'abandonament de la incineració com a sistema de tractament de final de canonada.
5. Posar l'èmfasi i l'esforç en la prevenció i no en el tractament de la fracció resta.
6. Dur a terme els canvis normatius necessaris per avançar en la prevenció i el tancament del cicle dels materials.

Tercer. Sobre ajustar els objectius del PRECAT i PINFRECAT als àmbits territorials del Pla Territorial General de Catalunya (PTGR) pel que fa a gestió de residus municipals

No entenem perquè, sent el Pla d'Infraestructures de Residus Municipals un Pla Territorial, no es té en compte i ni tan sols se'n fa esment en els àmbits territorials del Pla Territorial General de Catalunya (PTGC). Però, sobretot, no s'entén que no hi hagi prevista una programació territorialitzada que prengui com a referència aquest PTGC en el marc del PRECAT20.

Catalunya és un territori divers. Aquesta diversitat queda recollida en la definició dels àmbits de planificació. En concret en tenim vuit: Terres de l'Ebre, Camp de Tarragona, Terres de Lleida, Comarques Centrals, Penedès, Regió Metropolitana de Barcelona, Comarques de Girona i Alt Pirineu i Aran, aquest darrer de fet susceptible de ser tractat de manera separada si cal, donada l'especificitat de l'Aran.

Cada àmbit, cada territori o regió, té la seva singularitat i una identitat que el caracteritza. Un element definidor de cada territori és el "seu" model econòmic específic que ve motivat per la singularitat i especificat que cada àmbit té. Aquesta diversitat de territoris i de model socioeconòmic de cadascun d'ells comporta que, des d'un punt de vista sectorial, com és el cas que ens ocupa, en les polítiques de residus i recursos sigui possible identificar comportaments diferents que requereixen d'estratègies diferents. Per tant, el reconeixement dels àmbits i dels objectius específics ha d'anar acompanyat de l'establiment d'uns indicadors i d'un procés d'avaluació permanent dels objectius fixats.

Aquesta manera de procedir permet "passar comptes" a cada territori i modular els esforços i les estratègies que cal seguir en cada cas. Per exemple, podem potenciar les plantes de compostatge descentralitzades o agrícoles en entorns de marcat caire agrícola, com per exemple el Penedès o les Terres de l'Ebre, o podem potenciar el circuit de grans productors d'orgànica en zones densament poblades i amb un elevat nombre de menjadors col·lectius. En resum amb el reconeixement dels àmbits o regions es simplifica la governança i permet establir les prioritats i objectius adequats a cada realitat territorial i, alhora, valorar i passar comptes de l'esforç que cada territori fa.

Establir objectius específics de gestió per a aquests àmbits contribuiria a reforçar-los com a àmbits de gestió territorial i ajudaria a donar proximitat a la consecució ciutadana dels objectius que s'hi establissin. Alhora, s'abordaria de manera clara la realitat de que en la Regió Metropolitana de Barcelona es genera el 60% dels residus municipals del país. No es pot repercutir a tot el país els efectes del model insostenible de l'AMB, i per tant no es pot "metropolitanitzar" tot Catalunya amb la seva diversitat de realitats.

El PINFRECAT20 és una eina de desenvolupament del Pla Territorial General de Catalunya (PTGC) i té com a objectiu racionalitzar la planificació territorial de les instal·lacions de gestió de residus municipals existents i de les noves instal·lacions, amb la finalitat d'assolir la màxima autosuficiència de gestió en totes les agrupacions territorials, tenint en compte les necessitats, recursos i dèficits existents en cadascuna d'aquestes agrupacions.

El PINFRECAT20 té naturalesa jurídica de Pla Territorial Sectorial, de disposició de caràcter general i constitueix el marc de referència per a la implantació ordenada i equilibrada en el territori de les infraestructures necessàries per al tractament de residus a Catalunya, d'acord amb la reformulació del model de gestió, al qual s'han de subordinar els instruments previstos a la legislació urbanística.

Un cop establerts els diferents criteris que defineixen el model de gestió de residus, i que han de ser desenvolupats mitjançant el PRECAT20, cal establir la forma com s'associen els àmbits funcionals definits al PTGC a efectes del repartiment de la gestió dels residus en infraestructures.

Per a la determinació d'aquesta agrupació del territori, es tenen en compte diferents aspectes:

- Les infraestructures existents - cal preveure la seva ampliació o millora abans d'implantar-ne de noves, sempre que això sigui tècnicament i ambientalment viable.
- La diversificació de l'oferta de tractaments – l'ampliació dels àmbits territorials de gestió permetrà una certa competència que afavoreixi l'optimització dels tractaments i també dels costos derivats de la gestió.

- La proximitat i suficiència – aquests principis generals bàsics s'han de considerar dins de la racionalitat del fet que, en el context actual, no sempre cal ni es pot disposar d'infraestructures per al tractament de totes les fraccions a cada municipi o comarca.
- La capacitat associativa – es considera la realitat històrica associativa en matèria de gestió de residus entre els ens locals del territori, mantenint algunes solucions ja existents, i facilitant futures associacions que permetin una concentració en la gestió que faci més viable la creació de noves infraestructures en una zona concreta.
- Reducció de la disposició en dipòsits – el repartiment i planificació d'infraestructures de valorització ha de permetre reduir progressivament les quantitats destinades a disposició, allargant la vida útil dels dipòsits existents i evitant la implantació de nous a curt termini.

En resum, el PINFRECAT20 agrupa els 8 àmbits funcionals establerts al Pla Territorial General de Catalunya, en 5 grans agrupacions territorials, per tal de compartir les infraestructures de gestió de residus, determinant de forma separada les infraestructures existents i les que es troben en tràmit. L'abast del PINFRECAT20 afecta fonamentalment les plantes de tractament mecànic i biològic de la fracció Resta de residus municipals, les plantes de tractament biològic de la fracció orgànica de residus municipals (FORM), les instal·lacions de valorització energètica i els Dipòsits Controlats de classe II.

Com a Pla Territorial Sectorial, el PINFRECAT20 hauria d'adequar-se a les directrius dels Plans Territorials (el General i els Parcials), desplegant-ne les determinacions del PTGC, precisant-ne l'abast però no alterant-ne les prescripcions: *"...Els Plans Territorials Sectorials han de contenir una estimació dels recursos disponibles, de les necessitats i dels dèficits del territori en el sector corresponent. Hauran de tenir en compte les propostes del PTG i aplicar amb cura especial les que fan referència al model d'assentament futur proposat per aconseguir l'objectiu de l'equilibri territorial. Els paràmetres establerts per aquest PTG o pels Plans Territorials Parcials respecte als sistemes de proposta han de ser paràmetres de referència obligada per als Plans Territorials Sectorials. Les determinacions que estableixi el Pla Territorial Sectorial han de tenir com a referència els sistemes de proposta d'aquest PTG, que es considera una unitat de planificació i, en aquest cas, també de referència per a les avaluacions de les necessitats i de les propostes. Per avaluar aquestes necessitats cal tenir en compte els àmbits territorials d'influència dels diferents sistemes..."*

El Pla Territorial General de Catalunya fixa els àmbits funcionals en que es divideix el territori.

- Àmbit Metropolità:** l'Alt Penedès, el Baix Llobregat, el Barcelonès, el Garraf, el Maresme, el Vallès Occidental i el Vallès Oriental.
- Àmbit de les Comarques Gironines:** l'Alt Empordà, el Baix Empordà, la Garrotxa, el Gironès, el Pla de l'Estany, el Ripollès i la Selva.
- Àmbit del Camp de Tarragona:** l'Alt Camp, el Baix Camp, el Baix Penedès, la Conca de Barberà, el Priorat i el Tarragonès.
- Àmbit de les Terres de l'Ebre:** el Baix Ebre, el Montsià, la Ribera d'Ebre i la Terra Alta.
- Àmbit de Ponent:** l'Alta Ribagorça, l'Alt Urgell, les Garrigues, la Noguera, el Pallars Jussà, el Pallars Sobirà, el Pla d'Urgell, la Segarra, el Segrià, l'Urgell i la Val d'Aran.
- Àmbit de les Comarques Centrals:** l'Anoia, el Bages, el Berguedà, la Cerdanya, Osona i el Solsonès.

Cal afegir dues modificacions, l'**Alt Pirineu i Aran** (llei 24/2001, de 31 de desembre, de reconeixement de l'Alt Pirineu i Aran com àmbit funcional de planificació, mitjançant la

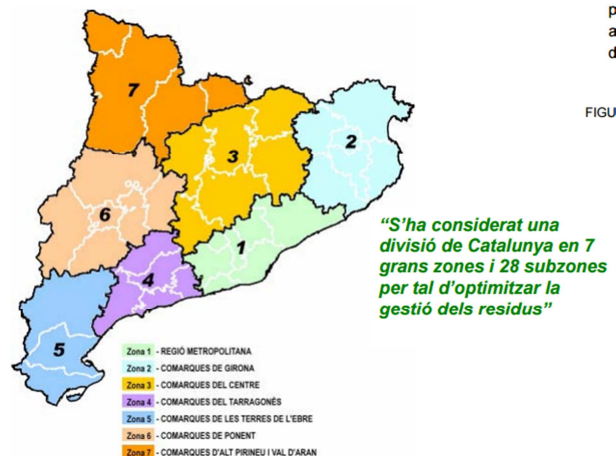

Alternativa d'Unitat Popular

RUBÍ

modificació de l'article 2 de la Llei 1/1995 per la qual s'aprova el Pla Territorial General de Catalunya) i el Penedès (Llei 23/2010, de 22 de juliol)

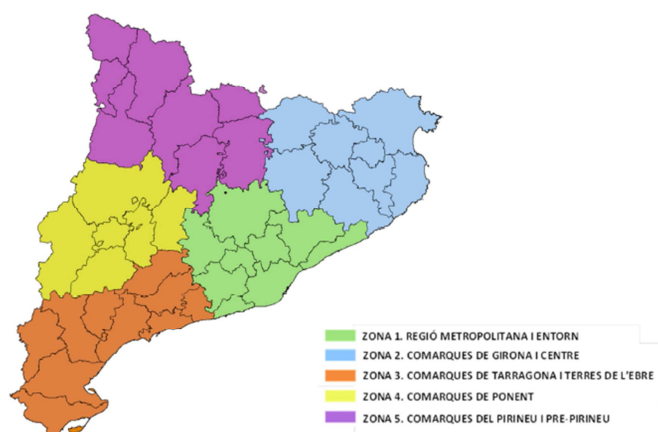
L'anterior Pla de Residus 2007-2012, que ara es deroga, fixava una divisió territorial més ajustada a l'establerta pel PTGC.

La divisió territorial proposada al PINFRECAT20 s'allunya força del mapa anterior, i en conseqüència, també s'allunya de la divisió fixada al PTGC. Així, la zona 3 "Comarques del Centre" desapareix, i les 6 comarques s'integren en 3 de les agrupacions territorials proposades. El Ripollès i Osona passen a formar part de l'agrupació territorial 2 "Comarques Gironines i Centre", el Solsonès i el Berguedà de la 5 "Comarques del Pirineu i Pre Pirineu", i l'Anoia i el Bages de la 1 "Regió Metropolitana i Entorn". La zona 6 "Comarques de Ponent" no es modifica, i les zones 4 "Comarques del Tarragonès" i 5 "Comarques de les Terres de l'Ebre" s'unifiquen en l'agrupació territorial 3.

Per tant, el mapa de la divisió territorial que es proposa al PINFRECAT20, fixa 5 grans zones, anomenades "agrupacions territorials", que es mostren en la figura següent:

Figura 5. Mapa de les zones i de les comarques que les integren

Creiem que aquesta nova zonificació no s'estableix en base als criteris que ha de contemplar un Pla Territorial Sectorial d'Infraestructures de Gestió de Residus, tant de proximitat i autosuficiència, com de producció/generació/reducció de residus i transport dels mateixos, com de protecció del medi ambient i la salut, com de sostenibilitat.

Tot i que l'article 3 "Àmbit territorial", de l'annex del projecte de Decret diu:

Alternativa d'Unitat Popular

RUBÍ

2. El Pla Territorial Sectorial d'infraestructures de gestió de residus municipals de Catalunya, parteix dels àmbits funcionals delimitats pel Pla Territorial General de Catalunya i estableix cinc agrupacions territorials, que integren les comarques especificades a l'annex a aquesta normativa, a efectes de compartir les infraestructures de gestió de residus, per tal de garantir adequadament el principi de sostenibilitat ambiental.

No trobem cap similitud de la nova zonificació amb els àmbits funcionals fixats pel Pla Territorial General de Catalunya. Entenem que aquesta divisió és fa únicament als efectes de la gestió dels residus, però no que es faci sense respectar l'establerta en planejaments superiors.

Pel que fa a les comarques centrals, **àmbit que ara desapareix**, el PTGC diu: “...és per evitar aquest efecte de xuclador barceloní que cal potenciar les interrelacions entre les planes amb serveis i equipaments, reforçar l'autonomia i el potencial propis dels seus sistemes urbans centrals, en tots els casos ja força desenvolupats; hi ajuda, indubtablement, la morfologia del territori, que converteix la plana en una unitat funcional molt compactada, amb capitalitats clares...”; “...els sistemes centrals de les tres planes principals han de comunicar-se més estretament i còmodament per carretera i ferrocarril amb l'àrea metropolitana, ja que representen, respecte al lloc central d'aquesta, la segona corona de sistemes urbans amb una certa entitat i cal potenciar-los com a centres de descongestió i de suport de les polítiques de descentralització, per tal de reequilibrar el conjunt del país i fer arribar a tot arreu els serveis i les comoditats...”

I el que ara es proposa és precisament incorporar dues de les comarques centrals, l'Anoia i el Bages, a l'agrupació territorial 1 de l'àrea metropolitana, però no per dotar-les de serveis i comoditats, sinó per portar-los els residus de Barcelona.

A l'àrea metropolitana de Barcelona es genera el 60% del total de residus de tot Catalunya, i ni el PINFRECAT20 ni el PRECAT20 aposten per reduir aquesta xifra. Ampliar l'àrea metropolitana (o àmbit o zona o regió), amb les comarques de l'Anoia i el Bages assegura la disponibilitat de sòl per implantar noves infraestructures de gestió de residus, i en concret dipòsits controlats, que actualment costa ubicar degut principalment a la proximitat a nuclis habitats o manca d'espais. Però també suposa un increment de la distància, i per tant dels costos associats al transport, tant econòmics com mediambientals.

Quan parlem de “compartir les infraestructures de gestió de residus”, caldria definir qui pateix dèficit i qui no, atès que ambdues comarques disposen d'infraestructures suficients en funció dels residus que generen, i el que s'està proposant és just el contrari, poder encabir els residus que es generen a l'àrea metropolitana.

Proposem:

- Una zonificació d'acord amb l'establerta al Pla Territorial General de Catalunya, respectant els 8 àmbits funcionals fixats en aquest, que garanteixi el tractament dels residus prop d'on es generen, sense repercutir en d'altres comarques el model insostenible de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.
- Que en el PRECAT s'expliciti l'existència dels àmbits de planificació territorials del PTGC i es formulin objectius específics per a cadascun d'ells, acompanyats d'uns indicadors objectius i un procés d'avaluació permanent, ja que amb el reconeixement dels àmbits territorial es simplifica la governança i permet valorar de manera adequada l'esforç que cada territori fa.

Quart. Concreció dels objectius generals i territorials

El Programa planteja els seus objectius de manera poc clarificadora i poc precisa. Constatem que hi ha dos programes en un. Un primer és el que es concreta en els seus trets generals i un segon que es concretarà l'any 2016 a partir del treball que es faci, bàsicament, durant 2015 i pel que ja es va tard.

D'entrada es diu que *“abans de 2016 es quantificarà tot el cicle de materials de Catalunya, amb vistes de fixar objectius per al desenvolupament d'una economia circular en un escenari 2020”*. També, abans del 2016 el programa planteja concretar objectius per als tractaments (redefinir els objectius de valorització energètica amb CDR previstos al Pla de l'Energia i el Canvi Climàtic 2012-2020, limitació d'entrada de residus valoritzables a dipòsits controlats, màxims de residus biodegradables generadors de metà destinats als dipòsits controlats).

Així, molts dels objectius queden per concretar i resten condicionats a estudis previs i en els que, en molts casos, tampoc es marquen prioritats en base a plantejaments estratègics ni instruments legals per assolir-los, sent la majoria d'ells poc ambiciosos. També cal dir que, segons la nostra opinió, alguns dels objectius més paradigmàtics en prevenció i recuperació no concorden amb la tebior dels instruments que hi van associats, cosa que indica que s'haurà de posposar l'acompliment d'aquests a un posterior programa, tal i com ja ha passat amb els dos anteriors.

Cal que el pla faci una concreció d'objectius per materials i per sectors, tal i com el mateix pla reconeix (i pels que nosaltres hi afegiríem que també cal una concreció per àmbits territorials). Paral·lelament s'hauria d'aprofitar per desenvolupar les eines legals, reglamentàries i institucionals que han de fer possible que els objectius que es plantegin s'assoleixin.

Les nostres consideracions sobre els objectius que es fan explícits i els que es volen concretar “abans del 2016”. Comentarem valorem els principals:

Objectius de reducció:

- Reduir en un 15% els residus generats l'any 2020 en relació al 2010:
  - L'objectiu és poc ambiciós perquè en els darrers anys la quantitat de residus ja ha baixat notablement degut a la caiguda del consum i a l'augment de “l'aprofitament irregular” dels recursos existents en els residus. Per això, considerem que s'hauria d'establir un 20% de reducció, entenent que el que es vol és impulsar la prevenció.

- Reduir les bosses comercials de plàstic no compostables amb nanses d'un sol ús en un 90% en la gran distribució i en un 50% al comerç urbà per al 2016 i en un 90% per al 2020 el en tots els comerços.
  - S'hauria d'establir la reducció del 90% de totes les bosses comercials d'un sol ús al 2016. Considerem que per assolir aquest objectiu cal aplicar un impost a aquestes bosses (o directament prohibir-les), ja que amb els actuals acords voluntaris no s'assolirà.

Objectius de reutilització:

- Reutilització d'envasos per a l'any 2015 al circuit HORECA del 60% en aigua, 80% cervesa, 80% begudes refrescants i 50% vi, i del 15% dels envasos en la resta de canals de consum.
  - No hi ha cap mesura ni actuació prevista per a que s'assoleixi aquest objectiu.
  - Creiem que l'objectiu podria ser més ambiciós per l'aigua envasada en el canal HORECA i plantejar també del 80%, tal com s'estableix per a les cerveses i les begudes refrescants.

- L'objectiu del 15% en la resta de canals de consum el considerem pobre ja que es podria assolir fàcilment el 50%, amb la implantació del sistema de dipòsit, devolució i retorn d'envasos per a determinades begudes.
- Per assolir aquest objectiu s'hauria de garantir que els establiments de venda de begudes disposin d'oferta en envàs reutilitzables com a mínim d'aigua, suc, refrescs, cerveses i llet.

Objectius de recollida i recuperació:

- Assolir uns nivells mínims de valorització global (material i energètica) l'any 2020 d'un 65% dels residus generats a Catalunya
  - S'hauria de plantejar assolir el 70% de recuperació només material. Hi ha pobles i comarques catalanes, així com regions i ciutats europees que ja hi ha arribat i ho han superat. Al nostre entendre, a Catalunya el repte es planteja principalment a les àrees urbanes metropolitanes i a la part de la costa més freqüentada, el qual demana un marc de regulació i un esforç explícit.
  - També caldria aprovar un calendari d'objectius segons realitats territorials.
  - No s'hauria de comptabilitzar com a valorització els residus que s'incinerin (ni en les incineradores catalogades de valorització energètica). Cal que l'objectiu de valorització siguin material ja que aquesta es prioritària sobre l'energètica.
- Incrementar la recollida selectiva dels residus municipals pel 2020 fins a un mínim del 60% i assolir, en conjunt, com a mínim que el 55% dels residus domèstics i comercials es destinin a preparació per a la reutilització i reciclatge (paper, metalls, vidre, plàstics, bioresidus i altres fraccions reciclables).
  - Caldria anar abandonant el criteri de recollida selectiva i procedir a la recuperació material o efectiva.
- Valorització l'any 2020 com a mínim del 60% en pes dels residus orgànics biodegradables, amb un nivell d'impropis inferior al 10% en la recollida selectiva.
  - L'objectiu hauria de ser més ambiciós, ja que la FORM hauria de ser la recollida pública prioritària (pel seu valor ambiental i per la seva qualitat estratègica).
  - Els objectius haurien de ser expressats també en % la producció de compost i material estructurant orgànic pel sol, que pugui ser lliurat al medi en condicions acceptables.
  - Alhora és important que aquests objectius s'estableixin específicament adaptats als diferents àmbits territorials definits pel Pla Territorial de Catalunya.
- Valorització l'any 2020, com a mínim del 75% en pes dels envasos generats
  - En l'àmbit municipal, arribar a aquest objectiu no ha estat possible amb el sistema de recollida en contenidors de vorera en "àrees d'aportació" i el model de cinc fraccions, per tant, creiem que s'hauria de modificar el marc de condicions amb el que operen ara els municipis, com afavorir amb diversos instruments fiscals i d'incentius a sistemes de recollida con el porta a porta, el model Residu Mínim, el contenidor de materials reciclables,.....
  - Caldria concretar objectius intermedis per als propers anys i específics per a cadascun dels àmbits de gestió i dels tipus de material.
  - Caldria contemplar la implantació dels SDDR per a determinats envasos ajudaria a l'assoliment d'aquests objectius.

Objectius de tractament:

- Valorització global (material i energètica) l'any 2020 d'un 65% dels residus generats a Catalunya

- Caldria fixar un calendari i pla d'abandonament de la crema de residus i del tancament de les incineradores en funcionament en l'actualitat. No procedir a fer les inversions milionàries previstes per les incineradors de Girona i Tarragona.
  - Descartar la crema de CDRs en cimiteres o altres instal·lacions industrials, amb la retirada de les autoritzacions ambientals a les cimiteres per a utilitzar CDRs.
- Assegurar que a l'any 2020, el 100% dels residus siguin tractats abans de ser destinats a dipòsits controlats. I que a l'any 2018 la totalitat de la fracció resta generada a Catalunya rebi el tractament que permeti l'estabilització de la matèria orgànica continguda.
- El PRECAT fa èmfasi en les accions i les inversions en el tractament de la fracció resta i no en les accions que garanteixin una bona separació en qualitat i quantitat en l'origen de la brossa orgànica.
  - Proposem un sistema d'exempcions al pretractament del rebuig també com un nou incentiu dirigit a l'assoliment dels objectius del PRECAT20. Entenem que les exempcions al pretractament poden ajudar a accelerar la transició cap a sistemes de recollida en origen més intensius i que generin poca fracció resta i poc rebuig a tractar.
  - Cal concretar un pla d'aplicació de l'obligatorietat del pretractament per al rebuig i per a la brossa orgànica equiparable a rebuig (recollida separatament amb alt contingut d'impropis) en el que es concretin els ritmes, les possibles exempcions temporals i territorials i els criteris discriminadors que han d'adoptar les tarifes de tractament en funció de l'esforç i la qualitat en la prevenció i en la recollida selectiva dels residus, destacadament de la FORM, que fan innecessari aquest pretractament.
  - Caldria fixar objectius específics per a aquells municipis que tenen un baix índex de fracció resta i de poca presència de residus biodegradables en ella i no aplicar-ho indiscriminadament¹. Aquesta mesura posaria l'èmfasi dels recursos públics en la bona recollida selectiva i no en el bon pretractament de la fracció resta amb alt contingut de residus biodegradables.

Proposem:

- En resum els objectius que es plantegen en general ens semblen poc ambiciosos. Proposem el 70% de recuperació efectiva pel 2024.
- Cal concreció d'objectius per materials i sectorials, i pels àmbits territorials del PTGC, paral·lelament s'hauria d'aprofitar per desenvolupar les eines legals, reglamentàries i institucionals que han de fer possible que els objectius que es plantegin s'assoleixin (si no es pot quedar en "bones intencions"), i per tal que es puguin començar a aplicar, a més tardar, a finals del 2017.
- La implantació dels Sistemes de dipòsit, devolució i retorn (SDDR) per a determinats residus i envasos permetria l'assoliment dels objectius.
- Caldria fixar un calendari i pla d'abandonament de la crema de residus i del tancament de les incineradores en funcionament en l'actualitat.
- Descartar la crema de CDRs en cimiteres o altres instal·lacions industrials i la retirada de les autoritzacions a les cimiteres per a utilitzar CDRs.
- Caldria fixar objectius específics per a aquells municipis que tenen un baix índex de fracció resta i poca presència de residus biodegradables, per a no fer obligatori el pretractament

¹ Com s'està realitzant al Veneto, on es fixa que els municipis amb una fracció resta inferior al 15% no han de dur la seva fracció resta a una planta de tractament mecànic biològic.

de forma indiscriminada. Aquesta mesura posaria l'èmfasi dels recursos públics en la bona recollida selectiva i no en el pretactament.

Cinquè. La prioritat: la fracció orgànica (FORM)

Es manté el model de recollida selectiva sense fer cap avaluació seriosa dels seus resultats, quan és constatable que el model definit per la intersecció entre el model de separació en cinc fraccions i el de recollida basat en contenidors oberts en vorera ha tocat sostre, tant pel que fa a la quantitat com a la qualitat dels materials recollits selectivament. Per a l'ECRZ hi ha tot de consideracions a fer sobre aquest model².

La recollida selectiva de la fracció orgànica hauria de ser prioritària per a tota recollida pública, per tant s'ha de distingir de la resta i no presentar-se en el model de gestió com una recollida selectiva més. Tant els models de segregació com els sistemes de recollida o els incentius instrumentats per afavorir la recuperació de residus han de ser avaluats segons els resultats quantitius i qualitius obtinguts.

L'objectiu del màxim d'impropis per a l'any 2020 podria ser perfectament del 5%, que és el que marca el llindar per a l'optimització de la qualitat, tot adaptant-lo, lògicament, de forma gradual als diferents àmbits territorials i a un procés de transició. El que és important és que s'assoleixi la recuperació efectiva de la FORM en forma de d'adob i estructurant orgànic i en aquest sentit es troba a faltar que el PRECAT20 marqui objectius concrets:

- Per al desenvolupament de la recollida i recuperació de la FORM, els incentius econòmics juguen un paper primordial. Un instrument seria elevar el cost d'entrada de la FORM a les plantes de compostatge amb alt nivell d'impropis (cost gradual de 5 al 10%) lligat a l'augment del cànon que es paga a les plantes de tractament finalista. Els incentius han d'afavorir els municipis que recullin més i amb millor qualitat i, en definitiva, gravar els municipis que aporten menys FORM i de pitjor qualitat.
- L'actuació 94 nova versió del PRECAT20 parla de fer acords voluntaris amb les associacions de la restauració perquè facin la recollida de la FORM. Al nostre entendre, aquesta estratègia ha tocat sostre i la recollida hauria de ser obligatori a tots els grans generadors i generadors de FORM d'origen no domèstic o bé que els costos en la gestió dels residus separant la FORM i no fent-ho fossin considerablement diferents.
- Fer obligatòria per a tots els municipis utilitzar la bossa compostable (o sense bossa quan sigui factible), milloraria la seva qualitat. Hi ha moltes maneres de fer assequible l'ús de la bossa compostable i el cost es compensa amb els beneficis de tractament.
- Per a fomentar l'ús del compost és imprescindible que aquest sigui de bona qualitat. Si no es contemplen mesures per canviar el sistema actual de recollida de la FORM i millorar-ne així la qualitat i la quantitat no es trencaran les actuals tendències d'estancament. També caldria prendre mesures per tal de no barrejar en les Plantes de Compostatge la FORM de procedència de municipis amb baix nivell d'impropis amb la de procedència de FORM barrejada ja que el resultat és "desincentivador" i empitjora la qualitat de la resta de la FORM, no es dona visibilitat i coherència pública a les bones pràctiques.

² "Model de recollida i separació de residus" aportat per al debat en el III Fòrum de l'ECRZ.
http://estrategiaresiduzero.cat/index.php/documents/doc_download/31-presentacio-3er-forum-model-de-segregacio

Alternativa d'Unitat Popular

RUBÍ

- No s'entén que no hi hagin actuacions prioritàries per al foment de les plantes de compostatge agrícola i descentralitzades (un model que és majoritari a Àustria i alguns Lands d'Alemanya). Aquest fóra el millor sistema de donar sortida als residus orgànics, entre d'altres avantatges i beneficis, a la major part del territori del país.
- El programa preveu "impulsar sistemes de garantia de la qualitat del compost", sense concretar quines. En aquest sentit proposem, fer cas a les empreses del sector del compostatge i crear (com a d'altres països de la CE) un sistema de certificació de la qualitat del compost, amb coordinació amb l'European Compost Network³.

Proposem:

- La recollida selectiva de la fracció orgànica dels residus municipals (FORM) ha de ser prioritària per a tota recollida pública.
- L'objectiu del màxim d'impropis per a l'any 2020 podria ser perfectament del 7% i al 2024 el 5%.
- El PRECAT20 marqui objectius concrets de recuperació efectiva de la FORM en forma d'adob i d'estructurant orgànic.
- Elevar el cost d'entrada de la FORM a les plantes de compostatge amb alt nivell d'impropis (cost gradual de 5 al 10%) lligat a l'augment del cànon que es paga a les plantes de tractament finalista. Els incentius han d'afavorir els municipis que recullin més FORM i amb millor qualitat i, en definitiva, gravar els municipis que aporten menys FORM i de pitjor qualitat.
- Recollida de la FORM obligatori a tots els grans generadors i generadors de FORM d'origen no domèstic.
- Fer obligatòria per a tots els municipis utilitzar la bossa compostable (o sense bossa quan sigui factible).
- Prioritzar un pla de plantes de tractament de la orgànica, així com les inversions, de les plantes de compostatge agrícola i/o descentralitzades.
- La creació (com a d'altres països de la CE) d'un sistema de certificació de la qualitat del compost.
- Prioritzar, amb els incentius necessaris, el sistema de recollida selectiva porta a porta, o d'altres sistemes que dificultin l'anonimat (cubells d'edifici, sistemes de targetes magnètiques als contenidors per habitatges concrets,.....).

Sisè. Model basat en el tractament de la fracció resta

El PRECAT i el Pla Territorial d'Infraestructures estableixen que al 2020 tots els residus siguin tractats abans de ser abocats, amb algun tractament previ, generalitzant així el pretractament⁴.

Posar l'esforç en el pretractament i considerar-lo bàsic en el model a aplicar en la major part del territori català, és contraposat i contraproduent amb l'objectiu de posar major èmfasi en l'eficàcia recuperadora dels sistemes de segregació i la recollida selectiva.

³<http://www.compostnetwork.info/>

⁴ Tractament mecànic-biològic.

Aquest model de gestió vigent, basat en el pretractament, respon doncs a la realitat material i territorial subjacent que fa que més del 60% de la fracció resta dels residus municipals es generin en la Regió Metropolitana de Barcelona i, alhora, a la corresponent no assumptió de responsabilitats ambientals per part dels seus gestors públics, sobretot, i subsegüentment per la manca de voluntat d'apostar per la recollida selectiva de qualitat tot acceptant la proposta d'una suposada «solució tecnològica» que no “destorbi” ni als ciutadans ni als sectors empresarials dels residus.

Aquest objectiu general que planteja el Pla Territorial d'Infraestructures persevera en l'error de considerar la diversitat territorial sota un model de tractament que, substancialment, va esdevenir de la necessitat de tractar grans volums de residus municipals en massa, una necessitat que és més punyent en les àrees metropolitanes del país, i significativament, a l'àrea metropolitana de Barcelona. El pretès desequilibri territorial no està, doncs, com diu el nou pla d'infraestructures, en que no s'ha completat el desplegament d'infraestructures de tractament previ a la disposició dels residus en dipòsits controlats. No hi ha dubte que els efectes territorials d'una opció o altre tenen conseqüències molt diferents i, per tant, els resultats finals obtinguts també ho seran.

Si mirem l'estat actual de desenvolupament d'aquestes instal·lacions de pretractament (ECOPARCS), veurem que la major part del territori podria estalviar-se-les amb una bona recollida de la fracció orgànica que eviti que els residus biodegradables vagin a abocador i que farà disminuir dràsticament la quantitat i pes de la fracció resta, i la complexitat i cost del seu tractament⁵.

Punts febles del model actual de gestió basat en el “pretractament” avaluat des de l'experiència adquirida els darrers anys i des dels objectius orientats a la prevenció:

- Hi ha una manca de claredat sobre tractaments i destins dels residus que dificulta la transparència i l'avaluació pública de la seva gestió per part dels municipis i dels ciutadans. Així doncs manquen dades de rendiment i eficiència de les plantes i de la composició dels materials sortints en forma de rebuig. Tampoc la qualitat dels materials recuperats és prou clara de cara a la seva reintroducció als cicles productius.
- Hi ha una manca d'equanimitat vers l'esforç ciutadà i municipal en la separació en origen dels residus municipals. Una millor separació en origen no queda reflectida en els resultats recuperadors conseqüents ni en mecanismes de discriminació i realimentació positiva que faci justes i transparents les tarifes i el càrrec del cànon.
- Es permet i es fomenta la relaxació de municipis i ciutadans vers el compliment de la llei catalana de residus i dels seus objectius preventius, sobretot pel que fa a la recollida separada de la brossa orgànica amb qualitat (ja que les instal·lacions són gestionades de manera que permeten rebre els residus orgànics amb un alt nivell d'impropis) i a la recuperació d'envasos i embalatges segregats adequadament en origen.
- Augmenta el cost públic de gestió dels residus municipals sense obtenir avenços clars en la seva reducció i el seu reciclatge. S'opta per invertir en instal·lacions centralitzades de gran capacitat en lloc de descentralitzar la gestió de la fracció orgànica recollida amb qualitat.
- S'encobreix la responsabilitat dels productors que posen al mercat productes que esdevenen residus (destacadament envasos i embalatges i altres problemàtics) al fer-ne una recuperació en massa de baixa qualitat, el qual provoca que els materials recuperats

⁵Document de reflexió i propostes per a Catalunya de l'experiència de la Regió del Veneto i del document de l'Escola Agrària del Parco di Monza.

en plantes de tractament de residus en massa no siguin pagats de la mateixa manera que els materials recuperats en plantes de selecció d'envasos.

No es pot obligar als municipis a pagar més per a l'estabilització d'uns residus que van a abocador quan és possible fer que aquests mateixos municipis:

- Millorin els resultats de la recollida i tractament de la FORM mitjançant sistemes de recollida selectiva més ajustats a les respectives realitats i aplicar models de selecció i recollida més eficients.
- Inverteixin en sistemes de compostatge descentralitzats i acollits al principi de proximitat i simplicitat tecnològica.

Impulsar una bona recollida selectiva en origen de la matèria orgànica dels residus municipals segueix sent la millor aposta per a seguir avançant cap a una societat ecològicament sostenible pel que fa a gestió de residus, és a dir, respecte a l'economia de materials i d'energia i respecte a reducció de la contaminació i millora de la salut ambiental.

Proposem:

- Reformular l'objectiu general pel que fa a infraestructures de pretractament plantejat pel nou Pla Territorial d'Infraestructures. Cal preveure una capacitat màxima instal·lada d'acord als objectius finals del programa i d'acord a la seva distribució territorial (la nostra proposta general és considerar un rebuig MÀXIM del 30% respecte al total de residus generats a l'inici de vigència del programa).
- Que l'esforç econòmic i de participació de municipis i ciutadans vagi dirigit prioritàriament a objectius de prevenció ambiental i de recollida selectiva i recuperació ecològica de la matèria orgànica.
- Invertir recursos públics en la millora dels sistemes de recollida i no en sistemes de pretractament per a la major part del territori i per a la major part de l'entramat municipal català.
- Que l'obligació al pretractament abans d'anar a abocador no s'apliqui fins a l'any 2020 en aquells territoris i municipis pels quals:
  - S'estableixi i s'apliqui un pla de reducció de la quantitat de residus biodegradables que van a abocador (per tal de complir i sobrepassar els objectius de la directiva 1999/31/CE, relativa a l'abocament de residus), tot posant l'esforç en la recollida selectiva dels residus biodegradables i especialment de la fracció orgànica dels residus municipals (FORM).
  - La principal funció del pretractament abans d'anar a abocador acabi sent, no l'estabilització dels residus biodegradables, sinó la recuperació de materials susceptibles de quedar supeditats a mesures preventives i de "responsabilitat ampliada del productor", moment en el qual el cost d'inversió i de gestió de les activitats recuperadores haurien de recaure, principalment, sobre els productors i distribuïdors d'aquests residus derivats de productes (envasos i embalatges, utensilis d'usar i llençar, aparells electrònics, residus problemàtics, ...) i no indiscriminadament sobre les taxes de residus, els pressupostos municipals i, en general, sobre el conjunt de la ciutadania.
- Per tal d'optimitzar les inversions i d'incentivar l'aposta dels ens locals per la prevenció de residus i la recollida selectiva de qualitat es proposa un sistema d'exempcions al pretractament del rebuig.

- Definir un sistema d'objectius operatius i d'incentius per àmbits territorials i calendaritzar-los.
- Posar en marxa plans de millora de la qualitat de la recollida de la fracció orgànica i de prevenció i reducció del rebuig mitjança recollides selectives abans de fer obligatori el pretractament a abocador.
- No fer obligatori el pretractament pels municipis que obtinguin òptims resultats de recollida selectiva de residus biodegradables i d'altres fraccions recuperables a fi d'eximir-los del seu cost.
- Limitar la capacitat del pretractament i del tractament final d'acord amb el sistema de recollida optimitzat seguint als objectius del PRECAT20 i les exempcions que aquí es plantegen.
- Replantejar les condicions d'inversió i d'explotació de les plantes en funcionament i en projecte.

Setè. Abandonament de la incineració com a sistema de tractament final de canonada.

El Pla no sols manté la crema de residus com una opció vàlida de tractament dels residus en massa, sinó que la consolida i expandeix. El model de gestió preveu aquesta crema de residus tant directament en incineradores com també en forns d'instal·lacions industrials (cimenteres, bòbiles,...) en forma de "combustibles derivats de residus" (CDR), o com a biomassa.

Des de l'ECRZ constatem que al potenciar aquesta pràctica el que s'està provocant és augmentar la dispersió de contaminants persistents en el medi derivats de la combustió de residus municipals en incineradores, cementeres, plantes de biomassa i forns industrials (dioxines, furans i altres compostos orgànics, metalls pesants, partícules fines, ...-). El resultat directe serà doncs un augment de la presència de contaminants en el nostre organisme i un deteriorament general de la salut pública, el que entra en conflicte amb el principi anunciat pel mateix programa de "protecció de la salut humana i del medi ambient" i la "contribució a la lluita contra el canvi climàtic".

Catalunya no compleix els objectius de reducció dels gasos d'efecte hivernacle (GHE), i hauria de reduir un 40% les emissions de GEH, en un 40% al any 2030 i en un 20% a l'any 2020⁶. Ja que la crema de residus contribueix a l'emissió d'aquests gasos, ara és un bon moment per marcar els objectius d'un calendari d'abandonament pel 2030 d'aquesta pràctica de tractament de residus de final de canonada.

A més, està suficientment comprovat i contrastat que la recuperació de materials presents als residus és més eficient energèticament que la seva "recuperació energètica", per tant, el que s'hauria d'esperar d'un programa de gestió hauria de ser l'abandonament gradual d'aquesta pràctica més que la seva consolidació.

El Pla deixa entreveure que la valorització energètica és innocu pel medi i la salut (en l'informe de sostenibilitat ambiental preliminar ni en parla de la contaminació que es genera amb la crema de residus) i torna a usar el terme "eliminació de residus" que en el debat de llei de residus es va aconseguir substituir pel de "disposició dels residus", tot apel·lant a les lleis físiques de la termodinàmica.

---

⁶ Aquests objectius Catalunya els hauria de complir, ha declarat recentment el President Artur Mas, sobre la Cimera de París

Alternativa d'Unitat Popular

RUBÍ

Cal tenir en compte que les infraestructures són un instrument i que mai poden ser un objectiu per elles mateixes. És fonamental tenir en compte que sovint les infraestructures existents són un fre al canvi de model en l'estratègia a seguir en la gestió residus motivat pels costos associats que tenen. Aquí podem parlar tant d'incineradores o crema de residus en cimiteres, com abocadors, com ecoparcs. Per aquest motiu és fonamental reavaluar les infraestructures existents i les inversions programades en aquestes i determinar si es poden desprogramar algunes de les inversions previstes.

Proposem:

- Reformular l'objectiu general pel que fa a infraestructures de pretractament plantejat pel nou Pla Territorial d'Infraestructures.
- Invertir els recursos públics en la millora dels sistemes de recollida i no en sistemes de pretractament per a la major part del territori i per a la major part de l'entramat municipal català.
- Preveure una capacitat màxima instal·lada d'acord als objectius finals del programa i d'acord a la seva distribució territorial (la nostra proposta general és considerar un rebuig del 30% respecte al total de residus generats a l'inici de vigència del programa).

- Reavaluar les infraestructures existents i les inversions programades en aquestes i determinar si es poden desprogramar algunes de les inversions previstes.
- Introduir en el Pla un Programa de tancament de les incineradores fins a l'any 2020.
- Descartar els CDRs com a combustibles alternatius i retirar les autoritzacions del seu ús en cimiteres

Vuitè.- Canvis normatius per avançar en la prevenció i tractament del cicle dels materials

El PRECAT20 obre l'oportunitat per fonamentar el desenvolupament de nous instruments legals i reglamentaris que permetin capgirar la realitat actual. Una realitat on:

- no hi ha restriccions a la generació de residus.
- les responsabilitats estan mal distribuïdes.
- no s'aplica íntegrament la responsabilitat ampliada del productor.
- la major part dels residus van a tractament de final de canonada.

Considerem que el principi de responsabilitat ampliada del productor ha de jugar un paper més important en la distribució de responsabilitats entre els àmbits públic i privat en quant a la gestió dels residus.

Propostes que hauria d'incorporar el programa, distribuïdes en tres àmbits que considerem bàsics per a avançar en els canvis normatius:

A. Modificació dels cànons sobre la disposició i la incineració de residus municipals.

Conjuntament amb el nou PRECAT20, s'han presentat les modificacions dels cànons al Parlament. El model de cànons sobre la disposició final dels residus necessita una reformulació, ja que tal com està ara plantejat ja ha esgotat el seu recorregut.

- Considerem limitat l'augment gradual del cànon que es planteja. Cal que sigui major per tal que tingui un efecte realment dissuasiu i aporti els recursos necessaris per a fomentar la recuperació de la FORM i la resta de materials. És demostrat que és un instrument eficaç per aconseguir la reducció de la fracció resta.
- No trobem cap raó perquè el cànon per incinerar tingui l'import fixat en la meitat que el cànon per abocar. No ho trobem justificat, doncs el programa de gestió considera ambdós destins dels residus com tractaments finalistes a evitar.
- La transparència i la informació al ciutadà sobre els efectes del cànon formen part del paquet de reformes que cal endegar quant a modificar els incentius econòmics. Canviar el sistema de taxes i generalitzar la informació detallada sobre els costos de gestió municipal dels residus ha de ser un altre pas important en aquesta direcció.
- El programa preveu que el repartiment del cànon vagi també, en un 50%, adreçat a finançar tractaments. Creiem que s'hauria de limitar aquest destí del 50% sols al tractament de la FORM separada amb qualitat.
- S'introdueix també un cànon sobre els residus industrials, però és preocupant que, abans de l'aprovació del PRECAT20, aquest hagi quedat parcialment desactivat en la tramitació parlamentària de la "LLEI 2/2014, del 27 de gener, de mesures fiscals, administratives, financeres i del sector públic" supeditant-lo a la manca d'acords voluntaris dels sectors vers la reducció dels residus.

B. L'estratègia europea per a l'ús eficient dels recursos, junt amb els objectius de descarbonització de les nostres economies per tal de contrarestar el canvi climàtic, obren també la porta a introduir nous criteris com la fiscalitat ambiental en la gestió dels residus, i que el Programa no desenvolupa:

- La valoració de la petjada de carboni per productes ha possibilitat, per exemple, que es puguin justificar sistemes impositius sobre determinats productes amb l'objectiu públic de contribuir a la prevenció dels residus i a la reducció d'emissió de GHE. Aquest pas és del tot necessari quan del que es tracta és de ser justos alhora de distribuir la responsabilitat ambiental dels residus més enllà de la valoració sobre els efectes climàtics de l'estricta gestió d'aquests residus.
- L'actual model manté la recollida d'envasos com una categoria assimilable a les altres recollides quan aquesta es fonamenta en una segregació per producte (l'envàs) en detriment de fer-ho seguint criteris d'eficàcia recuperadora de materials. Aquesta concepció posa l'administració pública sota els paràmetres de recollida i control marcats pels sectors empresarials de l'envàs i l'embalatges i alhora sense que aquests n'assumeixin tota la responsabilitat.
- L'actual realitat municipal combina diferents models de segregació de residus i diferents models de recollida amb resultats en alguns casos de força èxit pel que fa a objectius de recuperació i prevenció (recollida porta a porta, recollida orgànic-inorgànic (Residu Mínim), recollida multi-material recuperable (Osona),...).
- Aquesta varietat de models de segregació i recollida hauria de ser reconeguda i feta explícita pel model general de gestió de residus municipals català i, per tant, pel nou programa de gestió, com a una realitat que està consolidada. Caldria que s'apostés per aquests models, una de les propostes seria discriminar positivament aquests models de segregació i recollida de millors resultats de gestió de residus.
- Cal anar més enllà dels acords voluntaris que planteja el programa i entrar a regular aspectes de les pràctiques de producció o distribució que són generadores de residus i que desplacen una responsabilitat que és privada a l'àmbit públic:
  - Aplicant la normativa vigent de la Responsabilitat Ampliada del Productor (RAP) tot revisant la legislació i els acords referits als Sistemes Integrats de Gestió de residus (SIG) per tal que aquests es facin càrrec de tots els residus que esdevinguin dels productes que les seves empreses associades posin al mercat,

quedin sotmesos a l'autoritat pública pel que fa a controls de gestió i avaluació de resultats i deixin d'actuar en règim de monopoli⁷.

- Impulsant nous SIG per a nous tipus de residus pels que encara no s'ha fet efectiva la responsabilitat dels productor.
- Instaurant els Sistemes de Dipòsit, Devolució i Retorn per tal que el retorn es converteixi en la norma i es permeti desenvolupar pràctiques de reutilització i mercats i activitats d'aprofitament de materials en condicions de major qualitat social i ambiental.
- Aplicant impostos ambientals sobre determinats productes (productes d'un sol ús, productes problemàtics per al medi, ...).

C. El PRECAT20 com una oportunitat per a la prevenció en la generació de residus.

Entre les actuacions previstes pel PRECAT20 hi ha una bona part que preveuen la necessitat de desenvolupaments legals o reglamentaris que afavoreixin la implantació de mesures de reducció de residus i consum de materials, i de la Responsabilitat Ampliada del Productor d'una manera més intensa i generalitzada. Però la majoria d'aquestes actuacions que preveu el PRECAT20 estan condicionades al desenvolupament de la legislació estatal. Nosaltres plantejem que des de Catalunya s'hauria d'exercir la capacitat normativa mediambiental pròpia. Considerem que és un bon moment per anar modelant una Llei Catalana de Prevenció de Residus i ús eficient dels recursos abans de finalitzar el 2016.

La Llei marc hauria d'incloure, entre d'altres aspectes, els mecanismes per fer una transició cap a un model de producció i consum que redueixi l'explotació de recursos naturals i que permeti la reintroducció dels residus com a matèria primera a la indústria i l'agricultura. Canvis que promoguin una reconversió del sistema productiu cap a una producció neta, una agricultura i ramaderies ecològiques i una desmaterialització dels serveis que garanteixin la incorporació dels passius ambientals als balanços empresarials, tot evitant el traspàs de costos a la societat.

Hem seleccionat del PRECAT20 actuacions que podrien obrir camí a una nova Llei Catalana de Prevenció de Residus. Com exemple i en concret, el programa obre tímidament la porta, però insuficientment i sense voluntat política, les següents actuacions:

Actuació n.097: Valorar la possible implantació d'un sistema de dipòsit, devolució i retorn per als envasos d'un sol ús d'àmbit domiciliari. El text diu: "En funció dels resultats de l'estudi, s'impulsarà l'adopció d'un sistema d'aquestes característiques a nivell estatal. En cas que aquesta mesura no s'adopti amb caràcter estatal, i sempre i quant no s'assoleixin els objectius previstos en el marc del Programa amb els sistemes de recollida actuals, s'optarà per la implantació d'un sistema d'aquest tipus únicament a nivell català".

- Des de l'AUP considerem que ja està prou demostrat la viabilitat ambiental, social i econòmica del sistema per aplicar-ho a Catalunya de manera immediata.

---

⁷I no com passa ara amb els envasos, on les administracions locals i la Generalitat de Catalunya se'n fan càrrec, els recullen, els classifiquen i, en el seu cas, els tracten, sota la fiscalització dels consorcis privats associats en règim de monopoli (SIG's). Amb l'ordenament actual les administracions són les que fan la feina mentre que els consorcis d'empreses paguen (una part) del cost, recullen tota la informació i avaluen i exposen els resultats de l'esforç públic i ciutadà en relació als objectius generals de recuperació marcats per la legislació europea. Una inversió de funcions entre administració pública i sector privat digna de països sub-democràtics.

Actuació n. 076: Desenvolupament de la responsabilitat ampliada del productor per a fluxos de residus específics. El text diu: “Impuls, a nivell comunitari o estatal, del desenvolupament de normativa per tal de fer extensiu el principi de responsabilitat ampliada del productor a noves categories de productes, de manera que els fabricants i/o comercialitzadors dels mateixos hagin de fer-se càrrec de finançar la correcta gestió dels seus productes un cop esdevenen residus. Així mateix, es desenvoluparan acords voluntaris amb els sectors productius responsables en major mesura de la generació de residus, ja sigui a través dels seus processos de producció o a la finalització de la vida útil dels productes fabricats”.

Actuació n.079: Impuls d'una modificació de la Llei d'envasos per tal que s'ampliï la responsabilitat del productor als envasos comercials i industrials. El text diu: “S'impulsarà una modificació de la normativa d'envasos estatal per a que afecti als envasos comercials i industrials. En cas de no produir-se aquesta modificació, es realitzarà un estudi dels costos econòmics derivats de la gestió dels envasos d'origen comercial i, en funció dels resultats, s'optarà per la celebració d'acords voluntaris amb el sector d'empreses envasadores d'aquests productes en tots els formats materials (paper/cartró, plàstic, metall, etc...). En aquest context, s'impulsarà que s'estudii i s'apliquin criteris relacionats amb el sobreenvasat, tant pel que fa al sobreenvasat com a les mesures per limitar-lo”.

Novè. Matèria de sòls contaminants

Fem també unes apreciacions sobre l'àmbit de sòls contaminants (*Annex 13: Les accions*):

Acció 026. Integració dels informes en matèria de sòls en el procediment administratiu relatiu a la prevenció i control integrat de la contaminació.

Per protegir el sòl de les activitats humanes, però també els humans i els ecosistemes de la contaminació del sòl, el PRECAT20 estableix com a objectiu estratègic en matèria de sòls “protegir el sòl com a medi bàsic i recurs de caràcter no renovable”. El seu desenvolupament fonamenta la protecció i recuperació de sòls des del punt de vista de protegir-ne les funcions biològiques i estructurals. Parla de processos d'erosió i degradació, de manteniment del contingut orgànic i la capacitat de fixació de CO₂, etc. Però si bé aquest és un objectiu molt necessari, la protecció de la salut humana i els ecosistemes respecte les contaminacions històriques derivades de les activitats especialment industrials és també de vital importància i no sembla tenir una posició massa destacada en el programa d'actuacions.

Proposem:

- La introducció amb urgència d'un objectiu estratègic ambiciós orientat a “protegir la salut humana i els ecosistemes respecte la contaminació existent en els emplaçaments actualment contaminats” (sense atorgar-li el grau d'objectiu estratègic aquest sempre serà un element no prioritari en la política de sòls).

Acció 029. Elaboració d'un cens d'emplaçaments amb contaminacions històriques i emplaçaments abandonats.

El PRECAT vol que l'any 2050 a Catalunya s'hagi avançat significativament en la compatibilitat entre el desenvolupament d'activitats humanes, especialment en l'àmbit productiu, i la protecció del sòl, i s'hagi avançat molt significativament en la restauració de sòls contaminants. Aquest objectiu fa referència explícita a la contaminació dels sòls per l'ús industrial d'emplaçaments. En canvi, el pla d'actuacions és molt feble en aquest sentit.

La gravetat dels impactes que la contaminació dels sòls pot tenir sobre la salut humana i els ecosistemes és reconeguda a nivell europeu, i en l'àmbit científic i de les institucions

governamentals el seu coneixement cada cop està més desenvolupat. Però en canvi, la traducció d'aquest coneixement en una regulació rigorosa que protegeixi respecte els severos impactes actuals i potencials que pot comportar continua demorant-se.

Tot i l'existència d'una proposta d'estratègia temàtica per a la protecció del sòl en l'àmbit de la UE, la manca de fortalesa legal d'aquesta fa que les regions continuïn incloent l'estratègia sobre sòls contaminats dins l'estratègia de gestió de residus, diluint així la importància d'aquesta problemàtica i comportant l'establiment d'uns objectius febles i poc ambiciosos en els seus desenvolupaments regionals. Així finalment, regions competents com Catalunya arrossegueu el tractament indirecte, parcial i insuficient d'aquest important aspecte ambiental.

La inclusió dins el PRECAT20 del programa d'actuacions en matèria de sòls contaminats pateix també d'aquestes mancances i deficiències. Considerant doncs que el PRECAT20 és la referència a nivell català per a les actuacions que es duran a terme en els propers anys en l'àmbit de la contaminació i restauració dels sòls es fan les següents **consideracions**:

- a) **Establir objectius específics en recuperació de sòls contaminats:** en aquest sentit el subobjectiu 3a.2 s'orienta a "*Identificar i caracteritzar la totalitat de les activitats potencialment contaminants del sòl, i avançar en la prevenció de la contaminació del sòl i en la reducció del nombre d'emplaçaments que es troben efectivament contaminats*". Si bé es valora molt positivament l'assoliment del mapeig complet a nivell de Catalunya de la contaminació de sòls (aspecte que per altra banda ja porta un cert retard), no es valora tant positivament el fet de no contemplar objectius quantitatius en la reducció del nombre d'emplaçaments que es troben efectivament contaminats i per tant, en la restauració efectiva d'aquests emplaçaments amb l'objectiu temporal 2020. Tampoc es fa suficient esment de la responsabilitat de les activitats industrials respecte els emplaçaments històricament contaminats. Seria necessari desenvolupar actuacions per a l'assoliment d'un major grau d'implicació, més enllà de poder oferir-los instruments econòmics per fer front als estudis de caracterització i els processos de descontaminació.
- b) **Modificar les particularitats del procediment de sòls contaminats:** escurçar el marc temporal en què s'aconsegueix solucionar els problemes de contaminació d'un emplaçament concret. La normativa vigent determina que el responsable d'actuar sobre un sòl tindrà el termini d'un any per a procedir a les actuacions de recuperació un cop s'ha declarat sòl contaminat. Aquesta declaració només es fa efectiva un cop s'han realitzat tots els estudis pertinents i s'ha avaluat el risc per la salut humana i els ecosistemes de la contaminació detectada. Però el ritme en què actualment es realitzen els protocols d'identificació, caracterització i avaluació dels risc és insostenible i no pot ser, com està passant, que hagin de passar més de deu anys entre que un operador inicia els tràmits per identificar el grau d'afectació del seu emplaçament, fins que es determina el tractament necessari per a la seva recuperació. Per tant, considerem que el programa d'actuació hauria de marcar camins per reformular les diferents fases del procés, especialment de cara a escurçar els terminis exigits per llei per a què els operadors o responsables d'actuar executin els treballs necessaris amb el mínim temps possible.
- c) **Com es duu a terme el procés d'avaluació del risc de la contaminació dels sòls:** actualment el procediment de sòls contaminats deixa la decisió sobre la necessitat de declarar un sòl com a contaminat i per tant, la necessitat de realitzar algun tipus d'actuació per a la seva descontaminació a l'informe sobre l'avaluació del risc de la contaminació existent. La forma com actualment es realitza aquesta avaluació, però, pateix de certes mancances que el pla d'actuacions hauria de contemplar i pretendre solventar:
  - a. La rigorositat amb què s'elaboren aquests informes per empreses no especialitzades i no avesades a l'anàlisi sanitari i toxicològic de l'afectació de la contaminació present als sòls, que gaudeix d'un factor multicriterial que

actualment no s'està tenint en compte, banalitza en excés la forma de determinar si existeix realment risc per la salut humana o dels ecosistemes.

- b. El fet de regir-se per criteris purament tecnocràtics fa que només es consideri l'avaluació del risc en una situació en què les condicions de l'emplaçament, així com les funcions a les què està destinat, són inamovibles en el temps, posposant la necessitat d'actuar en un temps futur i agreujant la situació de risc. A més, aquells paràmetres pels què no existeix una legislació explícita que marqui els valors de toxicitat de referència són obviats de l'anàlisi encara que existeixi coneixement efectiu sobre els possibles impactes per la salut que poden comportar. D'aquesta manera s'eludeix la responsabilitat objectiva derivada d'aquest coneixement no legislat.
- c. Un dels principals criteris, si no el que més, per actuar d'aquesta manera és l'elevat cost econòmic que pot arribar a suposar la recuperació d'un sòl contaminant. Es determina per tant, un criteri de "sostenibilitat econòmica" que es contraposa fortament al principi de precaució i a la garantia de protecció de la salut de les persones i els ecosistemes a mig-llarg termini.

Proposem:

- La inclusió en el programa d'una actuació orientada a elaborar una guia d'avaluació del risc derivat de la contaminació del sòl que inclogués la perspectiva multicriterial de les disciplines anomenades, el principi de precaució, la possibilitat d'escenaris futurs diferents als què actuen en el moment de fer l'anàlisi, així com les condicions que haurien de complir les entitats habilitades per poder realitzar l'avaluació del risc des d'aquest punt de vista.

Desè. Els costos econòmics del PRECAT20

Primer de tot observem que el pressupost global del PRECAT20 en la versió anterior de l'abril de 2014 era de 820.907.346€. En canvi en la darrera versió és de 752.882.138€, uns 68.025.208€ menys (8'3% inferior).

A la Taula 30 (pàgina 133 de la Memòria) es presenta el pressupost del PRECAT20 desglossat per objectius principals. El concepte del pressupost global 9 "*Disposar d'una xarxa d'infraestructures de gestió de residus adaptada a les necessitats territorials, econòmiques i tècniques de Catalunya*" contempla un pressupost de 450.191.294€, uns 44.136 € més que el pressupost de la versió de l'abril del 2014, i el concepte 7 "*Suprimir progressivament la disposició de residus valoritzables*" de 650.000€ versió 2014 passa a 675.000€ amb un augment de 25.000€. **Observem que l'import de la majoria dels conceptes es redueix, excepte el de tractament de la fracció resta o no seleccionada en origen.** Per tant, es promouen les accions del tractament de la resta en detriment de la prevenció i la recuperació material. A més, l'import del concepte 9 del PRINFRECAT20 (361.847.158€) no concorda amb l'import del mateix concepte al PRECAT20 (450.191.294€).

A la Taula 31 del pressupost del PRECAT20 per jerarquia de gestió de residus observem que passa el mateix: s'augmenta el tractament de final de canonada i es redueix la prevenció i valorització.

Alternativa d'Unitat Popular

RUBÍ

Comparativa entre el pressupost d'abril del 2014 i pressupost versió actual:

Concepte	Pressupost abril 2014 en €	Pressupost 2015 en €	Diferència €	En %
Previsió	108.115.000	90.971.001	17.143.999	-16
Valorització*	521.788.500	473.202.863	48.585.637	-9,4
Disposició	39.545.000	39.600.000	55.000	+0,14
Altres**	151.458.847	149.108.276	2.350.571	-1,6
TOTAL	820.907.346	752.883.138	68.025.208€	-8,3

*Desconexem si també contempla valorització energètica.

**Sòls contaminats i actuacions transversals que no es defineixen, que valorem positivament l'augment de 150.000€.

En la memòria econòmica del PINFRECAT20, a la Taula de la pàgina 5 a l'apartat 3.4 "Actuacions amb finançament compromès per subvencions ja resoltes" apareixen noves actuacions que en els altres dos pressuposts anteriors no apareixien com: a) l'adequació i millora d'eficiència energètica de la planta incineradora de Tarragona (15.000.000€), b) desenvolupament de centres de transferència (600.000€), c) promoció de plantes petites de FORM (un sol concepte de 600.000€). Inversió disponible total de 114.907.159€. Per tant, detectem una diferència important en inversió entre incineració i transferència i les plantes de compostatge descentralitzades.

Resum inversions:

Centres de tractament resta*	197.489.928
Incineració	78.000.000
Ampliacions o millores abocadors	36.375.489
Millores tractament biològic FORM i plantes descentralitzades**	20.000.000
Centres de transferència	5.000.000
Ampliació deixalleries	16.000.000
Millora triatge	3.981.742
Altres optimització energètica instal·lacions	5.000.000
TOTAL	361.847.159

*Alguns d'aquests Centre de tractament contempla el tractament de la FORM i no comptem amb les xifres per restar-ho, però el que si cal destacar es que part d'aquests 45.000.000€ són per finançar les obres de remodelació de l'Ecoparc 1.

** Per Plantes descentralitzades només es preveuen 5.000.000€.

Percentatges de les prioritats en les inversions:

	€	%
Tractament finalista*	114.375.489	31,6
Tractament resta*	197.489.928	54,57
FORM	20.000.000	5,52
Altres de valorització efectiva	19.981.742	5,5
TOTAL		97,19

* Per a incineració i abocament.

** Tractament resta sense restar algunes actuacions de tractament FORM

Amb aquestes xifres, la valoració que en fem és que les prioritats del Programa i el Pla són el tractament de la fracció resta i el tractament finalista, ja que és en els pressuposts on es veu la prioritat i la realitat de les actuacions i estratègies.

Proposem:

- Revisar les previsions de despesa i d'inversions tot auditant les necessitats de les instal·lacions que no són recuperadores per tal de seguir funcionant sense fer ampliacions. Això hauria de permetre alliberar recursos i fer possible que la inversió anés destinada a fer els canvis de sistema de recollida i vers l'aplicació de responsabilitat dels productors, tal i com es proposa en les al·legacions fetes a aquest PRECAT.

Onzè. Resum de les propostes sobre el model proposat pel PRECAT

Amb els arguments i propostes sobre les prioritats que pensem que caldria que apuntalés aquest programa i que no fa i amb el que hem vist del pressupost queda ben pelés que aquest programa no és el que necessita el nostre país per avançar cap a un canvi d'estratègies a curt, mig i llarg termini i per avançar cap a una realitat Residu Zero.

Per aquest motiu demanem que es retiri aquest PRECAT20 i s'engegui de forma urgent un procés de redacció i debat territorial amb els ens locals i els diferents sectors de la societat catalana que apunti cap a un model ambiciós que garanteixi, amb totes les eines i canvis normatius necessaris, avançar en l'aprovació d'un model que aposti realment cap a la prevenció, la producció neta i l'ús eficient dels recursos.

En el cas de les infraestructures, proposem que no es dediqui cap recurs públic més en les actuacions d'ampliacions d'abocadors, de millores d'incineradores, ni de plantes de tractament resta, etc. fins que no es defineixi el nou programa que ha d'invertir totalment les tendències i les prioritats. No compartim la proposta d'afavorir la iniciativa privada en les inversions de les infraestructures, així com tampoc que es dediqui part de la recaptació del cànon per finançar actuacions d'infraestructures de tractament de la resta i de tractament finalista.

BLOC B) ALTRES CONSIDERACIONS

Dotzè. En relació a les infraestructures de titularitat privada (dipòsits controlats)

La dicotomia entre residus industrials i municipals és irrellevant a efectes tècnics del tipus de dipòsits, ja que la normativa vigent classifica els dipòsits com a residus inerts (classe I), residus no perillosos (classe II) i residus perillosos (classe III). En aquest context, la gestió final dels residus municipals es realitza de forma majoritària en dipòsits controlats classe II.

A Catalunya hi ha actualment 33 dipòsits controlats de classe II autoritzats, 29 dels quals es troben en funcionament i 4 en tràmit.

El text anterior i la taula següent corresponen a l'Informe preliminar de Sostenibilitat Ambiental (ISA) del PINFRECAT20.

Ens centrarem en l'agrupació territorial 1, a la qual pertany Rubí, i pel que fa a les infraestructures de gestió de residus, als dipòsits controlats classe II de residus no perillosos.

No entenem que aquestes instal·lacions, quan són de titularitat privada, no apareguin al PINFRECAT20 si estan en tràmit, però si constin les ja autoritzades o en funcionament.

Alternativa d'Unitat Popular

RUBÍ

Taula 7. Dipòsits controlats de classe II existents i en tràmit

AGRUPACIÓ TERRITORIAL 1		
Dipòsits controlats de residus no perillosos	Titular	Estat
Centre de tractament de residus de Manresa	Públic	En funcionament
Dipòsit controlat d'Els Hostalets de Pierola	Privat	En funcionament
Dipòsit controlat de Pujalt	Privat	En funcionament
Dipòsit controlat de Rubí	Privat	En funcionament
Dipòsit controlat de Santa Maria de Palautordera	Privat	En funcionament
Dipòsit controlat de Vacarisses	Privat	En funcionament

És el cas del dipòsit controlat "Can Carreras" de Rubí, de titularitat privada i en funcionament, que sí apareix al Pla, mentre que "Can Balasc" també de Rubí i del mateix grup empresarial (per tant de titularitat privada), no apareix per estar en tràmit.

L'Agència de Residus reconeix els reptes que planteja la situació actual de planificació i desenvolupament de les infraestructures de gestió dels residus municipals, que es caracteritza, entre d'altres, per la intrusió desordenada del sector privat en la gestió dels residus municipals (pàg. 16 ISA del PINFRECAT20), així com un nombre important de dipòsits controlats sense tractament previ.

El Pla Territorial General de Catalunya contempla els dipòsits controlats dins les infraestructures mediambientals, i pel que fa als residus, objectius i propostes fan referència a residus sòlids urbans (municipals) i industrials. La única diferència rellevant que trobem entre residus municipals i industrials és territorial, en cap cas en funció de la titularitat de la instal·lació pública o privada. El PTGC proposa que els residus sòlids urbans siguin tractats a la comarca, mentre que pels residus d'origen industrial es proposa un àmbit de gestió supracomarcal.

Entenem que si l'origen dels residus, industrials o municipals, és irrellevant a efectes tècnics dels dipòsits controlats, fer distincions fins el punt de que ni tan sols es reflecteixen aquests dipòsits controlats al PINFRECAT20, en funció de si la titularitat és pública o privada, és absurd.

La realitat és que els dipòsits controlats classe II es construeixen per a residus no perillosos, independentment de l'origen dels residus, que poden ser municipals o industrials o assimilables. I la realitat també ens demostra que els dipòsits controlats classe II per a residus municipals poden rebre residus industrials i a la inversa.

Per tant, mantenir-se en aquesta dicotomia municipal o industrial, pública o privada, i incloure només les instal·lacions per a residus municipals al PINFRECAT20, ens ofereix una realitat distorsionada, unes dades incorrectes i una visió mercantil i de negoci amb grans beneficis impròpia d'una Administració pública.

Segons l'informe preliminar del PINFRECAT20, a Catalunya hi ha 33 dipòsits controlats classe II, (29 autoritzats i 4 en tràmit). En consulta al web de l'Agència de Residus de Catalunya, 19 d'aquests dipòsits consten per residus industrials i 23 per residus municipals. 12 d'aquestes instal·lacions però, consten en les dues categories.

Cal afegir també que els anteriors programes de gestió de residus 2007-2012, el Programa de gestió de residus industrials de Catalunya (PROGRIC), el Programa de gestió de residus municipals (PROGEMIC) i el Programa de gestió de residus de la construcció (PROGROC), ara s'unifiquen en un sol programa, el Programa General de Prevenció i Gestió de Residus i Recursos de Catalunya 2013-2020 (PRECAT20).

Alternativa d'Unitat Popular

RUBÍ

L'objectiu d'aquest nou marc programàtic és integrar els anteriors programes de gestió de residus de Catalunya basats en l'origen de generació, en un únic programa basat en els fluxos materials dels residus. D'aquesta manera, es vol enfortir la condició del residu com a recurs, així com les sinergies existents en la gestió dels diferents fluxos materials **independentment del seu origen de generació**.

De fet, l'àmbit d'aplicació del PROGRIC és la producció i la gestió dels residus industrials, no obstant, pel que fa a la planificació de les instal·lacions de gestió es contempla també la producció i la gestió dels residus industrials assimilables als municipals, i certs residus municipals que es gestionen en instal·lacions concebudes per a la gestió de residus industrials.

Pel que fa a la planificació, la Directiva 2008/98/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 19 de novembre de 2008, sobre residus i per la qual es deroguen determinades Directives (en endavant Directiva Marc de residus) diu: *"...els Estats membres han d'elaborar, a través de les seves autoritats competents, un o varis plans de gestió de residus..."; "...Aquests plans han d'incloure, com a mínim els següents elements: ...informació suficient sobre els criteris d'ubicació per a la identificació de l'emplaçament i sobre la capacitat de futures instal·lacions d'eliminació o les principals instal·lacions de valorització..."*

El PINFRECAT20 ha d'incloure TOTES les infraestructures de gestió de residus, i pel que fa als dipòsits controlats classe II de residus no perillosos, les existents i previstes, autoritzades o en tràmit, independentment de la seva titularitat pública o privada, o de l'origen dels residus industrials o municipals.

Proposem:

- Que sigui l'Administració, en el marc de les seves competències en matèria de residus, qui determini al PINFRECAT20, l'emplaçament de futurs dipòsits controlats classe II, en base als criteris de generació/producció de residus i avaluant els possibles dèficits territorials, i en cap cas es deixi al sector privat aquesta planificació, per tal d'evitar la ubicació de dipòsits controlats en llocs innecessaris o una concentració excessiva d'instal·lacions en un mateix indret.

Tretzè. En relació a les olors

El Pla Territorial Sectorial d'Infraestructures de Gestió de Residus Municipals 2007-2012 (PTSIRM) incorporava un esborrany de l'avantprojecte de llei per regular les olors. Pioner a tot l'Estat, havia de ser el model a seguir.

La Direcció General de Qualitat Ambiental, del Departament de Medi Ambient i Habitatge (avui Territori i Sostenibilitat) de la Generalitat de Catalunya, elabora el primer **esborrany d'avantprojecte de llei contra la contaminació odorífera** el 2005.

"Aquesta Llei pretén donar resposta a la inquietud dels ciutadans que, en el marc d'una societat participativa i en un àmbit de progressiva conscienciació ambiental, demanen la intervenció de les administracions públiques en la regulació de les olors. El Parlament de Catalunya es fa ressò d'aquesta demanda social i insta al Govern mitjançant la Resolució número 1737/VI a regular aquesta matèria. En el mateix sentit s'ha pronunciat el Síndic de Greuges.

Les olors constitueixen un factor de contaminació recollit en la Llei 22/1983, de 21 de novembre, de protecció de l'ambient atmosfèric, i el Tribunal Europeu de Drets Humans i la

jurisprudència contenciosa administrativa han declarat que la contaminació per olors pot arribar a afectar en determinats supòsits el dret a la intimitat domiciliària de les persones.

Atès que les olors són un factor considerat també en el sistema de prevenció i control que regula la Llei 3/1998, de 27 de febrer, de la intervenció integral de l'Administració ambiental, la prevenció i el control de les olors s'han de dur a terme, per tant, en el règim d'intervenció administrativa que estableix la Llei 3/1998 en el cas de les activitats incloses al seu àmbit d'aplicació. La Llei també regula el règim aplicable a les activitats no incloses als annexos de la Llei 3/1998 tant pel que fa a activitats subjectes a intervenció administrativa com a altres pràctiques.

El caràcter d'aquesta Llei és bàsicament preventiu sobre les activitats potencialment generadores de contaminació odorífera. En aquest sentit, la Llei fixa valors objectiu d'immissió d'olor a assolir per les activitats en les àrees que requereixen més protecció contra l'olor, com són les àrees residencials, mitjançant l'ús de la millor tecnologia disponible i l'aplicació de Bones Pràctiques de gestió, o bé amb implantació de mesures correctores.

Aquesta Llei també preveu, a més de l'actuació individual sobre les fonts d'olor, el procediment per abordar la contaminació odorífera que es pot produir a escala territorial, ja sigui per la presència de més d'una font emissora d'olor o a causa d'un origen desconegut. Aquesta circumstància s'aborda mitjançant la declaració de Zona d'Olor de Règim Especial."

El 2009 però, l'avantprojecte es presenta amb el nom de "Llei de qualitat odorífera" i s'adapten els canvis normatius, substituint la derogada Llei 3/1998 per la Llei 34/2007, de 15 de novembre, de qualitat de l'aire i protecció de l'atmosfera. Hi ha modificacions més subtils que el propi títol, així, el que el 2005 era considerat com contaminació odorífera, el 2009 passa a ser una molèstia per olors. Les competències també es modifiquen, mentre que el 2005 tot correspon al Departament de la Generalitat competent en matèria de medi ambient i els Ajuntaments només han de valorar la incidència de les olors en l'entorn i fixar les mesures preventives i/o correctores escaients per incorporar-les al permís que s'atorgui, els Ajuntaments el 2009 a més del que ja havien de valorar el 2005, els correspon també resoldre les sol·licituds de suspensió de l'article 16 i les sol·licituds d'exempció temporal de la disposició transitòria segona, exercir la inspecció en matèria odorífera, formular requeriments, exercir la potestat sancionadora i imposar multes coercitives, respecte a les activitats incloses al grup B.2 de l'annex 1.

L'ambigüitat creix el 2009 quan en l'article 10. Deures generals diu que les persones que projectin, instal·lin, explotin o mantinguin activitats o infraestructures, i els seus titulars, han de garantir un ambient de qualitat odorífera, però en l'article 16 es contempla una suspensió provisional i excepcional del deure de garantir aquest ambient de qualitat odorífera, quan les millors tècniques disponibles no permetin evitar, en el supòsit concret, la contaminació o impacte odorífers.

Ni esborrany d'avantprojecte de Llei, ni Llei, ni Reglament que la desenvolupi.

Avui, el Pla Territorial Sectorial d'Infraestructures de Gestió de Residus Municipals 2013-2020 (PINFRECAT20) només incorpora la menció com a document de treball, de la guia sectorial de gestió de les olors a Plantes de Compostatge i tractament de Residus Municipals, com un dels criteris a tenir en compte per determinar la localització de les noves infraestructures, sense més referència en matèria d'olors.

Hem consultat la Guia Sectorial de gestió de les olors a Plantes de Compostatge de Residus d'Alta Fermentabilitat i Plantes de Tractament de la Fracció Restant dels Residus Municipals, amb l'esperança que, malgrat ser una guia, incorpori distàncies mínimes a nuclis habitats.

Però quan es fa referència a les distàncies, aquestes dependran del tipus d'activitat, de la concentració, de la climatologia de la zona, de l'orografia del terreny, i d'altres variables. El cert és que al llarg de tota la guia no es fixa cap distància en metres o quilòmetres, deixant aquesta distància pendent d'un càlcul en base als diferents factors que l'envolten (activitat, entorn, clima), havent d'afegir també els càlculs en base a les quantitats de tractament autoritzades, els mètodes emprats, i les millors tècniques disponibles.

Sorpren que es pugui autoritzar una activitat a 200 o 300 metres del nucli habitat més pròxim, mentre que es reconeix que les olors poden "viatjar" quilòmetres.

En tot cas les olors, ja siguin considerades contaminants o simples molèsties, haurien d'estar regulades. Cal una normativa específica en matèria d'olors, i és competència de la Generalitat desenvolupar-la.

Com ja recollia l'article 13 de l'esborrany de l'avantprojecte de 2009, "en l'elaboració i, si s'escau, en l'avaluació ambiental de plans i programes que incideixin en la implantació o explotació d'activitats i infraestructures, s'han de tenir en compte el compliment de les determinacions de la Llei i la seva normativa de desenvolupament."

Proposem:

- La incorporació al PINFRECAT20 d'un apartat específic en matèria d'olors, que reculli les recomanacions de la guia de les plantes de compostatge. Recomanacions que en el PRINFRECAT20 passin a tenir la consideració de determinacions d'obligat compliment o vinculants. I el seu abast afecti a totes les infraestructures de gestió de residus, ja siguin de titularitat pública o privada, existents, previstes o futures, mentre no s'aprovi una llei que les reguli.

Catorzè. En relació a la incorporació en la Memòria del PINFRECAT20, de l'improcedent "si s'escau,".

L'informe jurídic preliminar diu que el PINFRECAT20, com a Pla Territorial Sectorial, té naturalesa de disposició de caràcter general, tal i com ha establert el Tribunal Constitucional en la seva recent sentència 203/2013, de 5 de desembre, que conclou:

"Tanto la jurisprudencia constante de la Sala de lo Contencioso-Administrativo del Tribunal Supremo, como la doctrina especializada, vienen considerando que los instrumentos de ordenación territorial y urbanística ostentan la naturaleza de disposiciones de carácter general porque, tras su aprobación, se incorporan al ordenamiento jurídico, su vigencia y fuerza vinculante permanece de manera indefinida en el tiempo y se consolidan con cada acto de aplicación (por todas, Sentencia de la Sala Tercera del Tribunal Supremo, de 8 de marzo 2012, recurso de casación 2305-2008,FJ 5)."

Tenint en compte el caràcter vinculant del PINFRECAT20, aquest hauria de determinar la localització de les infraestructures, seguint el criteri de la Directiva 2008/98/CE, del Parlament Europeu i del Consell, de 19 de novembre de 2008 (d'ara en endavant Directiva Marc de Residus), que en el Capítol V Planes i Programes, article 28 Planes de gestió de residus, punt 3 diu: *Estos planes incluirán, en la forma apropiada y teniendo en cuenta el nivel geográfico y la cobertura del área de planificación, al menos los elementos siguientes:*

d) información suficiente sobre los criterios de ubicación para la identificación del emplazamiento y sobre la capacidad de las futuras instalaciones de eliminación o las principales instalaciones de valorización, si fuera necesario;

Alternativa d'Unitat Popular

RUBÍ

I establir-ne els criteris i la metodologia,

B) Metodologia per determinar noves localitzacions

*En els casos en què el PINFRECAT20 no identifica la localització de les noves instal·lacions per a la gestió de residus, que es preveu siguin desenvolupades durant el seu desplegament, es defineixen els criteris en base als quals es determinarà en el futur, mitjançant la formulació i aprovació del corresponent Pla Especial, **si s'escau**. (pàg. 42 de la Memòria)*

*Qualificació del sòl com a sistema de serveis tècnics o sistemes anàlegs, i/o classificació del mateix com a sòl no urbanitzable. En aquest darrer cas, la nova infraestructura no podrà ser incompatible amb els valors naturals i paisatgístics que, **si s'escau**, siguin objecte de protecció per part del planejament general que hagi establert la dita classificació com a sòl no urbanitzable. (pàg. 43 de la Memòria)*

Afegir "si s'escau" en aquests punts del PINFRECAT20 dificulta la concreció del que es pretén regular, ja que permet una interpretació diferent en funció de l'interès de qui ho llegeix.

Proposem

- Eliminar "si s'escau" en aquests punts del PINFRECAT20, i concretar el supòsits en els quals cal la formulació i aprovació d'un Pla Especial per a la localització de les noves infraestructures, així com una relació concreta de les incompatibilitats de les infraestructures de gestió de residus amb els diferents nivells de protecció del Sòl No Urbanitzable.

Quinzè. En relació al "dipòsit controlat de Rubí".

En la pàgina 4 de l'annex 2.2 "Recull de les Infraestructures de gestió de residus" dels dipòsits controlats de residus no perillosos, apareix el dipòsit controlat anomenat "de Rubí". La fotografia es correspon amb l'abocador de Can Carreras, però el titular és FSM Vertispania SL, no Puigfel SA com consta en la fitxa. Les dades de l'autorització ambiental BA20080159 tampoc es corresponen amb les de Can Carreras BA20060125, i la capacitat del dipòsit, de 157.455 m³ també estaria equivocada, atès que Can Carreras ja està ple.

Proposem:

- Es modifiquin aquestes errades, que ja van ser detectades durant el procés participatiu del Pla, però encara no s'han canviat.
- Per tal d'evitar futures confusions amb el nom del dipòsit, demanem que en el cas de Rubí, es modifiqui el nom emprat per l'Agència de Residus en la redacció del PINFRECAT20 I PRECAT20. Així, on diu dipòsit controlat de Rubí, ha de dir dipòsit controlat "Can Carreras de Rubí", atès que el nom "dipòsit controlat de Rubí" és el que en d'altres documents oficials fa referència al monodipòsit de terres i runes de la pedrera de Can Canyonell, ara sí de Puigfel SA. Aquest canvi de nom és necessari també per evitar qualsevol confusió futura amb l'altre abocador que la mercantil TMA grupo Sánchez SL vol obrir a Rubí, al paratge de Can Balasc. Per això demanem que es modifiqui en tots els gràfics, mapes, fitxes i textos on apareix actualment, tant del PINFRECAT20 com del PRECAT20, amb el nom de dipòsit controlat de Rubí, afegint Can Carreras en cadascuna d'aquestes entrades.

Alternativa d'Unitat Popular

RUBÍ

SOL·LICITA

S'admetin a tràmit aquestes al·legacions per part de l'Agència de Residus de Catalunya.

Es consideri el sotasignat com a part interessada d'aquest procés.

S'emeti resposta per part de l'Agència de Residus de Catalunya en relació a les al·legacions presentades.

Rubí, 22 de desembre de 2015